

Voorgenomen acties om resultaten uit het beleidsplan schuldhulpverlening 2018-2021 te realiseren

Vroegsignalering

Woningcorporaties, energieleveranciers en andere landelijke partijen

We inventariseren de huidige afspraken met woningcorporaties over onder andere de vroegsignalering van huurachterstanden en de verwijzing naar schuldhulpverlening en actualiseren deze afspraken.

Ook maken we met energieleveranciers afspraken over tijdige verwijzing naar schuldhulpverlening en het waar mogelijk voorkomen van beëindiging van de levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water.

We onderzoeken of we kunnen aansluiten bij landelijke convenanten bijvoorbeeld met het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB), Ziggo, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en Sociale verzekeringsbank (SVB). Deze convenanten hebben tot doel het verbeteren van de samenwerking tussen schuldeisers en schuldhulpverlening, het aantal wanbetalers terug te dringen en het afsluiten van minnelijke schuldregelingen te bevorderen. Eén onderdeel van de afspraken is dat deze partijen inwoners in een vroeg stadium op de mogelijkheid van schuldhulpverlening wijzen.

Deelname aan Project(en) vroegsignalering

Het aantal aanmeldingen bij Sociaal.nl voor de BUCH gemeenten is relatief laag. De vraag is of het aantal inwoners met schuldenproblematiek niet groter is dan aan het licht komt. Volgens een rapport (Huishoudens in de rode cijfers 2015) van onderzoeks- en adviesbureau Panteia¹ behoort in totaal 15,7 procent van de Nederlandse huishoudens tot de 'onzichtbare huishoudens'. Deze huishoudens hebben risicovolle schulden of problematische schulden zonder dat zij formele schuldhulpverlening ontvangen. Misschien weten ze de weg naar schuldhulpverlening niet te vinden of schamen ze zich. Vooral bij gezinnen met inwonende minderjarige kinderen is dit geen wenselijke situatie.

Uit het onderzoek 'Voor mijn gevoel had ik veel geld' dat Panteia¹ in 2015 heeft uitgevoerd, is naar voren gekomen dat meer dan de helft van de jongeren tussen 18 en 27 jaar in dat jaar een schuld heeft gehad. Bij 14,5% van deze groep gaat het om een risicovolle schuldsituatie of betalingsachterstand.

We willen voorkomen dat mensen die schulden hebben nog dieper in de schulden belanden en nemen daarom deel aan (een) project(en) waarbij mensen met schulden proactief worden benaderd om zo samen te werken aan een oplossing waarbij de prioriteit uitgaat naar gezinnen met inwonende minderjarige kinderen.

---

¹ Panteia is een onafhankelijk onderzoeksbureau voor economisch en sociaal beleidsonderzoek, transportonderzoek en marktonderzoek.

Lokale samenwerkingsverbanden

We organiseren samenwerkingsverbanden tussen lokale maatschappelijke organisaties die actief zijn op het gebied van preventie (en soms ook armoedebestrijding) met als doel kennisdeling, het gezamenlijk oppakken van initiatieven, gebruik maken en verwijzen naar bestaande activiteiten, dienstverlening of producten en om te inventariseren en te delen wie welke activiteiten aanbiedt. Daarnaast spelen deze maatschappelijke organisaties (kerken, diaconieën, voedselbank, stichtingen Welzijn, MEE/de Wering, Humanitas, Socius, etc.) een rol bij het signaleren van de behoefte aan nieuwe (preventieve) initiatieven, het implementeren van het armoedebeleid en het leveren van input voor nieuw beleid/instrumenten, indien nodig. De gemeente voert de regie. Het opzetten van het samenwerkingsverband is een initiatief van de gezamenlijke maatschappelijke partners, Sociaal.nl, Sociaal Team en de gemeente.

Subsidieregelingen armoede en schulden

We brengen subsidieregelingen over armoede en schulden onder de aandacht van maatschappelijke (lokale) organisaties en gaan met deze partijen in gesprek om hen te faciliteren wanneer zij een beroep willen doen op de regeling.

Voorlichting voorzieningen

We gaan informatie over regelingen voor minima en ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met financiële problemen bundelen in een handzame folder of boekje, zodat de informatie ook op papier kan worden verspreid onder uitkeringsgerechtigden, bij de sociaal teams, via Sociaal.nl en via maatschappelijke organisaties als bijvoorbeeld stichting Welzijn, MEE/de Wering, Voedselbank, Socius, etc.

Op de website en de sociale kaart van de gemeente is informatie te vinden over de verschillende gemeentelijke regelingen voor minima. Daarnaast is er informatie te vinden over Sociaal.nl voor mensen met financiële problemen en/of schulden en zijn er contactgegevens opgenomen van relevante lokale maatschappelijke organisaties die ook een aanbod op dit onderdeel hebben.

Workshops en cursussen

Om inwoners bewust te maken van de risico's en gevolgen van het hebben of maken van schulden en het leven in armoede, organiseren wij in samenwerking met bijv. NIBUD, Sociaal.nl of lokale maatschappelijke partners als bijvoorbeeld Mee/de Wering, Socius, etc. workshops, voorlichting (op scholen) en cursussen.

Gedacht wordt aan workshops voor mensen die ondersteuning nodig hebben om zelf de administratie weer op orde te krijgen. Of een cursus omgaan met geld voor mensen die moeite hebben met het voeren van een gezonde financiële huishouding.

Deze cursussen bieden (ook) ondersteuning bij een schuldhulpverleningstraject en vergroten de zelfredzaamheid en voorkomen recidive en bieden inwoners een toekomstperspectief waardoor zij op termijn weer zelfredzaam zijn.

We bieden (middelbare) scholen voorlichting aan waarbij bijvoorbeeld op een interactieve manier over geldzaken gesproken wordt. Zo worden jongeren vroeg bewust gemaakt van de het omgaan met geld, en de risico's daarvan.

Beschermingsbewind

Bewindvoering is een ingrijpend (maar ook duur) instrument voor inwoners. We maken in samenwerking met externe partijen inzichtelijk welke alternatieven er zijn die de inzet van bewindvoering kunnen voorkomen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan budgetbeheer, coaching,

begeleiding of combinaties hiervan. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het bestaande dienstverlening en/of hulpverleningsaanbod van Sociaal.nl en/of maatschappelijke partners.

Het ministerie van SZW biedt die mogelijkheid: *‘Gemeenten kunnen een ander passend en toereikend alternatief aanbieden. Denk aan budgetcoaching of beheer. Als deze dienstverlening de problemen van cliënten voldoende ondervangt, volgt meestal geen onder bewindstelling. Kiest de cliënt in die situatie toch voor beschermingsbewind, dan hoeft de gemeente (op basis van artikel 15 Participatiewet) de kosten ervan niet te betalen vanuit de bijzondere bijstand, omdat een passende en toereikende voorliggende voorziening voorhanden is.*

In het regeerakkoord is opgenomen dat gemeenten adviesrecht krijgen in de gerechtelijke procedure rondom schuldenbewind. Voordat de rechter bewindvoering oplegt kan de gemeente de rechter adviseren om voor een andere aanpak te kiezen. De gemeente wordt daarmee in de gelegenheid gesteld aan te tonen dat er voor de inwoner ook andere, minder ingrijpende oplossingen zijn.

Wij volgen de landelijke ontwikkelingen op dit dossier.

Taalhuis

We gaan het in 2017 geopende Taalhuis samen met de netwerkpartners verder inrichten. Laaggeletterden zijn oververtegenwoordigd in het klantenbestand van de schuldhulpverlening. Rekeningen begrijpen, toeslagen aanvragen en administratie bijhouden vormen voor laaggeletterden een grote uitdaging.

Cursussen als Klik & Tik en Digisterker zorgen ervoor dat de inwoner digitaal vaardig wordt. Bij de doorontwikkeling van het Taalhuis kan gedacht worden aan het geven van financiële cursussen gericht op het niveau van de doelgroep. Bijvoorbeeld de NIBUD cursus “voor hetzelfde geld”; een cursus om de administratie op orde te brengen én houden voor mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en rekenen.

Ook kan gedacht worden aan onderwerpen als internetbankieren, verzekeringen en hoe om te gaan met onverwachte uitgaven.

Mobility mentoring

Mensen die in armoede leven of schulden hebben en daar niet snel uitkomen, krijgen al gauw het verwijt dat ze onverstandig of onwelwillend zijn. Inzichten uit de hersenwetenschap laten zien waarom. Geldtekort levert mensen veel stress op, waardoor het brein in de overlevingsstand gaat. Het gevolg is blikvernaauwing: mensen hebben moeite om goede beslissingen te nemen, vast te houden aan hun plannen voor de langere termijn of verleidingen te weerstaan. Kinderen uit gezinnen met chronisch geldgebrek zijn op latere leeftijd minder vaak goed in staat om doelen en prioriteiten te stellen en door te zetten als het tegenzit.

De Amerikaanse social work-organisatie EMPATH ontwikkelde in nauwe samenwerking met Harvard University, een aanpak die uitgaat van Mobility Mentoring®. Deze aanpak is inzetbaar bij de begeleiding van mensen die hun financiële en sociale problemen willen oplossen. Gemeente Alphen aan den Rijn start dit najaar met een pilot Mobility Mentoring. Dit betekent dat de gemeente in haar dienstverlening rekening houdt met de impact van (chronische) stress op het gedrag van mensen zodat ze meer eigen regie kunnen voeren. De inwoner staat centraal en niet

de regels. Het uiteindelijke doel is een situatie te bereiken waarin geen sprake meer is van stress, waardoor de inwoner weer in staat is prioriteiten te stellen.

Wij zullen de toepassing van deze methodiek en de resultaten volgen